

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžo/22/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014899141
Dátum vydania rozhodnutia:	24.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jarmila Urbancová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9014899141.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jany Zemkovej PhD. v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, Tulčík 26, IČO 31 303 862, zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľ. Štúra č. 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministra životného prostredia SR č. 6866/2012-1.10 (62/2012-rozkl.) z 23. augusta 2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/1745/2012-84 z 3. decembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/1745/2012-84 z 3. decembra 2013 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 5S/1745/2012-84 z 3. decembra 2013 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného, ako aj náhrady trov konania. Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že zákonným predpokladom podania správnej žaloby v správnom súdnictve je, aby žalobca preukázal, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím, ktoré je nezákonné. Uviedol, že v tomto konkrétnom prípade žalobca nebol žiadateľom o udelenie výnimky na odstrel medveďa hnedého. Krajský súd konštatoval, že keďže bola výnimka k odstrelu povolená žiadateľovi len na dobu určitú, t.j. do 30.11.2010, tak nebolo zrejmé, aká ujma na právach vznikla žalobcovi tým, že žalovaný zastavil rozkladové konanie z dôvodu uplynutia doby, na ktorú bola táto výnimka k odstrelu udelená. Krajský súd mal za to, že žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich právach, ktoré mu vzniklo rozhodnutím o zastavení rozkladového konania.

Ďalej v odôvodnení krajský súd uviedol, že napadnuté rozhodnutie žalovaného vyhovel požiadavke a cieľom žalobcu pri ochrane chráneného živočícha - medveďa hnedého, pretože zastavením konania sa

znemožnilo jeho pokračovanie a v konečnom dôsledku aj prípadné právoplatné udelenie výnimky. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom žalobcu o tom, že došlo k procesnému pochybeniu, keď žalovaný zastavil len rozkladové konanie, pričom mal zastaviť konanie v celosti podľa § 30 Správneho poriadku. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na judikát NS SR č. R 103/2011. Ďalej uviedol, že neobstojí argument žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nedoručením prvostupňového rozhodnutia, pretože prvostupňové rozhodnutie bolo žalobcovi doručené dňa 20.06.2012 (po uplynutí doby udelenia výnimky) a žalobca podal voči nemu rozklad. Na záver skonštatoval, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžp/3/2011 zo 17.04.2012, na ktorý odkazoval žalobca, nie je možné aplikovať, lebo žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP, neúspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania a úspešnému žalovanému náhrada trov konania nevznikla.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, v ktorom uviedol, že rozhodnutie krajského súdu považuje za nesprávne z dôvodov uvedených v ustanovení § 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP. Žalobca poukázal na judikát Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Sžp/3/2011 zo 17.04.2012. Opätovne uviedol, že bol ukrátený na svojich právach nedoručením prvostupňového správneho rozhodnutia. Žalobca zdôraznil, že predmetné rozhodnutie nemohlo nadobudnúť právoplatnosť, keďže nebolo doručené všetkým účastníkom konania, konkrétne žalobcovi. Poukázal na skutočnosť, že v konaní bolo preukázané, že prvostupňový orgán nepostupoval zákonne ani správne, keď opatril prvostupňové rozhodnutie doložkou právoplatnosti. Žalobca navrhol zmeniť napadnutý rozsudok tak, že odvolací súd zruší napadnuté rozhodnutie a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne podaním zo dňa 20.02.2014 žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania.

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalovaný dňa 26.02.2014, pričom uviedol, že konanie žalobcu je účelové, obsahujúce iba námietky formálneho charakteru proti procesnému postupu žalovaného v danom konaní. Uviedol, že je zrejmé, že vzhľadom na uplynutie lehoty povolenej výnimky žalobca nemôže dosiahnuť svoj cieľ, pre ktoré bolo toto mimovládne združenie založené, t.j. zlepšenie stavu životného prostredia. Takéto konanie žalobcu je v rozpore s deklarovanými princípmi a účelom existencie žalobcu ako občianskeho združenia, ktoré podporuje ochranu prírody a podľa názoru žalovaného je motivované iba snahou o získanie trov konania na úkor žalovaného, nie snahou o dosiahnutie cieľov ochrany prírody. Žalovaný uviedol, že žalobca en bloc napáda svojimi rozkladmi a žalobami prakticky všetky povoľovacie rozhodnutia vydávané odborom výkonu štátnej správy ministerstva, čo opätovne svedčí len o snahe účelovo sa obohatiť na trovách konania, nakoľko napadnutie všetkých rozhodnutí o povolení výnimiek vydaných uvedeným odborom ministerstva vylučuje akýkoľvek individuálny prístup žalobcu k jednotlivým predmetom konania. Zdôraznil, že je nepochybné, že žalovaný konal v súlade s platnou legislatívou a na základe správneho posúdenia veci, keď napadnutým rozhodnutím zastavil správne konanie o rozklade proti prvostupňovému rozhodnutiu podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody z dôvodu odpadnutia dôvodu na konanie v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody z dôvodu, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané. Žalovaný uviedol, že skutočnosť, že žalovaný musel v danej veci rozhodnúť o zastavení konania kvôli tomu, že odpadol dôvod na ďalšie konanie, nemožno v nijakom prípade považovať za odňatie práv žalobcu postupom správneho orgánu. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že konanie začalo na žiadosť žiadateľa, ktorý však nepožiadaval o predĺženie výnimky. Žalovaný považoval za potrebné poukázať na to, že ak by rozhodnutím o rozklade zrušil prvostupňové rozhodnutie, vystavil by žiadateľa situácii, že prípadná realizácia výnimky by nebola uskutočnená na základe existujúceho rozhodnutia, t.j. dopustil by sa priestupku alebo iného správneho deliktu podľa zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Sž/98-102/02 zo 17.12.2002. K žalobcovmu opätovne uvádzanému rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžp/3/2011 žalovaný zhodne so závermi vyslovenými v rozsudku krajského súdu poukazuje na to, že predmetný rozsudok nie je možné použiť, pretože sa týka aktívne legitimovanej osoby na podanie žaloby, pričom žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby. Ďalej má žalovaný za to, že za daného stavu je bez právneho významu skúmať tvrdené ukrátenie žalobcových práv a oprávnených záujmov, keďže v čase jeho vstupu ako účastníka do správneho konania bol odstrel medveďa hnedého zrealizovaný a realizácia

jeho práv bola teda výlučne formálneho charakteru, avšak reálne nemohla zabezpečiť výhodnejší resp. priaznivejší výsledok. Žalovaný považuje za zavádzajúce tvrdenie žalobcu, že konajúci súd vo všetkých konaniach vykonal dopyt na žalovaného ohľadom realizácie resp. nerealizácie povolenej výnimky. Na záver poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S 1764/12 a rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžp/31/2012. Žalovaný navrhol potvrdiť napadnutý rozsudok z dôvodov v ňom uvedených.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej aj „najvyšší súd“) (§ 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 250ja ods. 2 OSP) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 OSP).

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250i ods. 1 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody, orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol.

Podľa § 82 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody, rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

Z obsahu pripojených spisov najvyšší súd zistil, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného, ktorým bolo zastavené konanie o rozklade, ktorý podal žalobca proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu - Ministerstva životného prostredia, odboru ochrany prírody sp. zn. 34182/2010-2.1 zo dňa 12.07.2010, ktorým sa povolila výnimka na usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého podľa § 40 ods. 2, 3 písm. c) ZOPK zo zákazov stanovených v § 35 ods. 1 písm. a) ZOPK v poľovnom revíri Krížna z dôvodu, že odpadol dôvod na konanie. Žalobca sa v konaní pred prvostupňovým správnym orgánom i pred žalovaným domáhal neudelenia výnimky na usmrtenie chráneného živočícha - medveďa hnedého. Jeho záujem smeroval k ochrane tohto živočícha.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonným predpokladom podania správnej žaloby v správnom súdnictve je skutočnosť, že žalobca bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím, ktoré je nezákonné. Správny súd musí preukázať ukrátenie práv žalobcu nezákonným rozhodnutím skúmať ex offo. Najvyšší súd má za to, že žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich právach, ktoré mu vzniklo rozhodnutím o zastavení rozkladového konania, keďže v danom prípade, v čase vstupu žalobcu ako účastníka do správneho konania bol odstrel medveďa hnedého zrealizovaný a žalobcova účasť v tomto štádiu konania nemohla spôsobiť ukrátenie jeho práv, t.j. realizácia jeho práv bola teda výlučne formálneho charakteru, avšak reálne nemohla zabezpečiť výhodnejší resp. priaznivejší výsledok. V tejto súvislosti Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že konanie začalo na žiadosť žiadateľa, ktorý však nepožiadaval o predĺženie výnimky v zmysle § 89 ods. 2 zákona o ochrane prírody.

Najvyšší súd vychádzajúc zo stanoviska Najvyššieho súdu Snj 72/2013 zo 04. júna 2014, uverejneného na jeho webovej stránke zastáva názor, že neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha - medveďa hnedého spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená,

má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Správny orgán preto môže (ba dokonca musí) zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu správneho konania. Za daných okolností „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ ako právny dôvod, ktorý má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané. Ak rozhodnutie orgánu ochrany prírody o povolení na usmrtenie chráneného živočícha - medveďa hnedého podľa § 89 ods. 3 zákona o ochrane prírody stratilo platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, odpadol dôvod na ďalšie konanie o povolenie takejto výnimky. Rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody potom nemá predmet konania, lebo takýmto predmetom konania nie je zviera, na odstrel ktorého bola potrebná výnimka, ale predmetom správneho konania je právna podmienka, ktorou je samotná výnimka. Ak takáto výnimka neexistuje, lebo jej platnosť zanikla, potom súčasne odpadol aj predmet správneho konania. Znamená to, že aj vtedy, ak čas, na ktorý bolo vydané rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa na povolenie odstrelu uplynie ešte pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia, zaniká dôvod na konanie aj v konaní o rozklade, ktorý bol proti nemu podaný. Aj toto uplynutie času spôsobuje nevyhnutnosť zastavenia konania, lebo inak by orgán konajúci o rozklade už nemohol neplatné rozhodnutie skúmať a prípadne ho zrušiť, zmeniť alebo potvrdiť, či rozklad zamietnuť.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že samotný formálny priebeh konania o rozklade by nepredstavoval pre účastníka konania reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore so zásadou materiálnej pravdy aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Súd aj správny orgán musia pritom zásadu zisťovania skutočného stavu veci uplatňovať súčasne so zásadou hospodárnosti tak, aby nedochádzalo k zbytočnému predlžovaniu konania a aby sa neprimerane nezvyšovali náklady konania. Iný výklad zákona by smeroval len k formálnemu zopakovaniu konania o rozklade bez toho, aby umožňovalo účastníkovi konania reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore aj so zásadou hospodárnosti správneho konania, ktorá je zakotvená v § 3 ods. 3 Správneho poriadku.

Najvyšší súd sa stotožňuje so závermi vyslovenými v rozhodnutí krajského súdu o tom, že správne konanie malo byť zastavené v zmysle § 30 Správneho poriadku. Najvyšší súd uvádza, že tvrdenie žalobcu, že bolo realizované neprávoplatné rozhodnutie o povolení výnimky nie je ničím podložené ani preukázané a vychádzajúc z prezumpcie zákonnosti a správnosti postupu každého subjektu do vydania právoplatného rozhodnutia o opaku, nemožno tvrdiť, že je reálna.

Na záver nedá najvyššiemu súdu nepodotknúť, že ochrana životného prostredia ako spoločného záujmu všetkých občanov Slovenskej republiky je dôležitou aktivitou a činnosť združení na ochranu životného prostredia na jeho rôznych úsekoch si jednoznačne zaslúži pozornosť a podporu. Avšak nielen na získanie všeobecnej podpory a rešpektu by tieto združenia mali zakaždým zvažovať účelnosť krokov, ktoré podnikajú, aby v konečnom dôsledku nemrhali svoju pozornosť a prostriedky na formálne, obsahovo prázdne manifesty tak, ako je to v prípade tohto konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov stotožniac sa s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku, rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c ods. 1 vety prvej OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca v konaní nemal úspech a žalovaný nemá na ich náhradu zákonný nárok.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.